

MVM Démász Áramhálózati Kft.
ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTELEK
A HÁLÓZATI CSATLAKOZÁSI SZERZŐDÉSHEZ

- 1 A szerződés tárgya**
- 1.1 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. vállalja, hogy jelen szerződésben megnevezett felhasználási helyen a meghatározott rendelkezésre álló teljesítmény biztosításának előfeltételeit megteremti, valamint a rendelkezésre álló teljesítményt a szerződés időbeli hatálya alatt folyamatosan biztosítja.
- 1.2 A hálózati csatlakozási szerződésnek tárgya szerint két fő fajtája van:
- 1.2.1 Új vagy többlet teljesítmény kiszolgáltatására vonatkozó csatlakozási szerződés: Ennek keretében az MVM Démász Áramhálózati Kft. vállalja az igényelt új vagy többlet teljesítmény kiszolgáltatása műszaki feltételeinek megteremtését, Rendszerhasználó (Fizető) pedig köteles a villamos energia rendszerhasználati díjak, csatlakozási díjak és külön díjak meghatározásának keretszabályairól szóló 12/2020 MEKH rendelet (a továbbiakban: Keretrendelet), a villamos energia rendszerhasználati díjak, csatlakozási díjak és külön díjak alkalmazási szabályairól szóló 10/2016. (XI. 14.) MEKH rendelet (a továbbiakban: CSD rendelet), valamint a közcélú villamos hálózatra csatlakozással összefüggésben alkalmazandó csatlakozási díjak megállapításáról szóló H 441/2021 MEKH határozat (a továbbiakban: CSD díjhatározat) szerinti díjakat megfizetni. A rendeletek szerinti díjak megfizetésének és a rendelkezésre állás kezdetének tényleges időpontjától az MVM Démász Áramhálózati Kft. hálózati csatlakozási szerződés időbeli hatálya alatt rendelkezésre álló teljesítményt a szerződés szerint folyamatosan biztosítja, Rendszerhasználó pedig a 4.3. pont szerinti feltételek fennállása esetén a rendelkezésre állás időtartam alatt rendszerhasználati díjat köteles fizetni.
- 1.2.2 Meglévő csatlakozási pontra kötött hálózati csatlakozási szerződés: Amennyiben hálózati csatlakozási szerződéssel nem rendelkező Rendszerhasználó a meglévő hálózati csatlakozás műszaki feltételeiben és a rendelkezésre álló teljesítmény mértékében nem igényel módosítást, MVM Démász Áramhálózati Kft. külön díj megfizetése nélkül köti meg a hálózati csatlakozási szerződést.
- 2 A szerződés időbeli hatálya**
- Jelen szerződés a Felek aláírásával jön létre. A szerződés hatálya az MVM Démász Áramhálózati Kft. által törvényt átvétel időpontjában áll be, és az MVM Démász Áramhálózati Kft. működési engedélyének érvényességi idejével egyezik meg, mely időtartam a működési engedély meghosszabbítása esetében az új működési engedély időtartamával a törvény erejénél fogva meghosszabbodik.
- 3 Felek jogai és kötelezettségei**
- 3.1 Felek kötelesek együttműködni jelen szerződés céljainak megvalósítása érdekében, így különösen ésszerű határidőn belül tájékoztatni egymást minden olyan körülményről, mely a jelen szerződésben foglalt teljesítést érinti. A tájékoztatás elmulasztásából eredő károkért a mulasztást elkövető Fél felelős.
- 3.2 Rendszerhasználó kötelezettségei
- 3.2.1 A használatában levő, közcélú hálózat üzemét érintő berendezések karbantartását, hibaelhárítását a rendszerhasználó köteles elvégezni, valamint köteles azokat oly módon üzemeltetni, hogy azok ne zavarják a közcélú hálózat üzemét.
- 3.2.2 A fogyasztásmérő berendezés elhelyezésére szolgáló mérőhelyet az Elosztói Szabályzatban meghatározott minimális követelmények és szabályok betartásával kell kialakítani. A mérőhelyet Rendszerhasználó saját költségén alakítja ki.
- 3.3 Rendszerhasználó jogai
- 3.3.1 Rendszerhasználó a hálózati csatlakozási szerződés időbeli hatálya alatt jogosultságot szerez a szerződésben meghatározott csatlakozási pont(ok)on az ott meghatározott rendelkezésre álló teljesítményre.
- 3.3.2 Rendszerhasználó a hatályos csatlakozási szerződés birtokában jogosult villamos energia kereskedelmi és hálózathasználati szerződést kötni.
- 3.4 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. kötelezettségei
- 3.4.1 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. kötelezettséget vállal arra, hogy a közcélú hálózatot és azok kiegészítő rendszereit olyan mértékben fejleszti, hogy a Rendszerhasználó által kért teljesítmény a meghatározott felhasználási helyen és időben rendelkezésre álljon, továbbá hogy Rendszerhasználó e hálózatra a vonatkozó előírásoknak megfelelően csatlakozhasson.
- 3.4.2 A megvalósult közcélú-villamosmű üzembe helyezése után az MVM Démász Áramhálózati Kft. tevékenységi körében köteles a szokásos hibaelhárító rendszerről gondoskodni.
- 3.5 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. jogai
- 3.5.1 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. illetve megbízottai Rendszerhasználó ingatlanára a közcélú hálózati elemek üzemeltetése és karbantartása céljából beléphetnek, és azt használhatják, azzal a feltétellel, hogy ezzel a tárgyi ingatlanon megvalósuló létesítmények működését a feltétlenül szükséges mértéket meghaladó módon nem akadályozzák.

- 3.5.2 Jelen szerződés megszűnése esetén az MVM Démász Áramhálózati Kft. jogosult a tulajdonában álló, Rendszerhasználó ingatlanán elhelyezett hálózati elemeket eltávolítani, az ingatlan állagának sérelme nélkül az eredeti állapotot helyreállítani.
- 3.5.3 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. jogosult Rendszerhasználó tulajdonában álló gyűjtőszínt átmenő villamos energia szállítás céljára ingyenesen igénybe venni.

4 Díjfizetés

- 4.1 Amennyiben 3. Személy (Fizető) jelen szerződésből eredő fizetési kötelezettséget átvállalja, Rendszerhasználó és Fizető felelőssége a csatlakozási és/vagy rendszerhasználati díjak megfizetéséért egyetemleges.
- 4.2 A csatlakozási díj megfizetése
- 4.2.1 A CSD rendelet 2. §. 1a. a) és b) pontjai szerint a közcélú hálózatra csatlakozni kívánó új csatlakozást igénylő leendő rendszerhasználó, ill. a rendelkezésre álló teljesítményét növelni kívánó többlet teljesítményt igénylő rendszerhasználó a közcélú hálózatra csatlakozásért díjat köteles fizetni. Egyéb okból történő szerződéskötés illetve módosítás (pl. rendszerhasználó változás) esetén csatlakozási díj fizetési kötelezettség nem áll fenn, amennyiben a hálózatra csatlakozás azonos műszaki feltételek mellett történik.
- 4.2.2 Amennyiben a közcélú vezeték a CSD rendelet 33. §. (2) ba) és bb), valamint a 33. §. (6) ba) és bb) pontjaiban foglalt vezeték hosszaknál nagyobb hosszúságban létesül ingyenesen a csatlakozást igénylő számára és a csatlakozás átadás-átvételét követő 5 éven belül az adott felhasználási helyre vonatkozóan olyan többlet teljesítmény igény kerül benyújtásra, amely kapcsán a fázisonként igényelt névleges áramerősségek összege meghaladja a 32 ampert, úgy a csatlakozást igénylő rendszerhasználó köteles lesz megfizetni – az elsődleges igényhez kapcsolódó – a 33. §. (2) ba) és bb), valamint a 33. § (6) ba) és bb) bekezdésben megadott vezeték hosszaknál nagyobb vezeték hosszak után számított közcélú vezeték díjat is.
- 4.2.3 Amennyiben a csatlakozó vezeték a CSD rendelet 32. §. (3) alapján ingyenesen létesül a csatlakozást igénylő számára és a csatlakozás átadás-átvételét követő 5 éven belül az adott felhasználási helyre vonatkozóan olyan többlet teljesítmény igény kerül benyújtásra, amely kapcsán a fázisonként igényelt névleges áramerősségek összege meghaladja a 32 ampert, úgy a csatlakozást igénylő rendszerhasználó köteles lesz megfizetni az elsődleges igényhez kapcsolódó, de CSD rendelet 32. §. (1) bekezdés figyelembevételével számított csatlakozóvezeték díjat is.
- 4.3 A rendszerhasználati díj megfizetése
- 4.3.1 A Rendszerhasználó a rendelkezésre állás kezdetének tényleges időpontjától a rendszerhasználati díjat folyamatosan köteles megfizetni. Rendszerhasználó egyetemleges szolgáltatási vagy hálózathasználati szerződésének megkötéséig a rendszerhasználati árrendeletben szabályozott rendszerhasználati díj megállapításának alapját a rendelkezésre álló teljesítmény képezi. A villamos energia rendszerhasználati díjak, valamint a villamosenergia elosztó által külön díj ellenében végezhető szolgáltatások díjának megállapításáról szóló H 440/2021 MEKH határozat B. mellékletének 2 pontja értelmében a Rendszerhasználó jelen szerződésben meghatározott díjfizetés alapjául szolgáló teljesítmény után Elosztói teljesítménydíjat köteles fizetni az egyetemleges szolgáltatási, vagy hálózathasználati szerződéssel le nem fedett időszakokra az alábbiak szerint:
- 4.3.2 Elosztói teljesítménydíjat jelen szerződés alapján a Rendszerhasználó csak abban az esetben köteles fizetni, amennyiben a csatlakozási pont nagyfeszültségű, közép feszültségű, valamint ha a csatlakozási pont kisértékű, és nem profilos elszámolású.
- 4.3.3 Elosztói teljesítménydíjat a CSD rendelet 17. §. 5 szerint csatlakozási pontonként (a teljesítményigény biztonságosabb kielégítését szolgáló többirányú ellátást biztosító csatlakozási pontot is beleértve) kell fizetni.
- 4.3.4 Első díjfizetés
- Az MVM Démász Áramhálózati Kft., villamos energia adás-vételi vagy hálózathasználati szerződés hiányában a rendelkezésre állás kezdetének tényleges időpontjától folyamatosan jogosult kiállítani a rendszerhasználati díj fizetésének alapjául szolgáló számlát, melyet a rendeletben megállapított éves díjtétel 1/12-ed részének, az esedékes hónap napjainak és hátralévő napjainak figyelembevételével állapít meg az alábbi módon:

$$díj = \frac{\text{hátralévő napok száma}}{\text{hónapnapjainak száma}} \times \frac{\text{éves teljesítménydíj}}{12}$$

- 4.3.5 További díjfizetés
- A közcélú hálózat engedélyese hálózathasználati szerződés hiányában minden hónap első munkanapját követően kiállítja az esedékes havi számlát a rendeletben megállapított éves díjtétel 1/12-ed részéről. A rendszerhasználó a számlák ellenértékét banki átutalással, a rendeletben meghatározottak figyelembe vételével köteles teljesíteni.
- 4.4 A rendszerhasználati díj számlázásának alapelvei
- 4.4.1 A jelen szerződés szerinti díjfizetések számla alapján történnek.
- 4.4.2 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. a számlát a tárgyhónap első napját követően a Rendszerhasználónak illetve Fizetőnek megküldi. A fizetésre kötelezett köteles a számlát az esedékesség napjáig, de legkésőbb a kézhezvételtől számított 8 napon belül kiegyenlíteni.
- 4.4.3 A számla benyújtását teljesítettnek kell tekinteni:
- személyes átadás esetén az átadás igazolt időpontjában,
 - futárszolgálat igénybevétele esetén a kézbesítés igazolt időpontjában,
 - ajánlott postai küldeményként kézbesítve a tértivevényen feltüntetett időpontban

- 4.4.4 Amennyiben a számla kézbesítése nem tértivevényes levélben, vagy az átvétel időpontját egyébként rögzítő módon történik, úgy – ellenkező bizonyítás hiányában – postai kézbesítés esetén a Magyar Posta mindenkor hatályos Küldeményforgalmi Üzletszabályzatában meghatározott kézbesítési szabályok alapján kell vélelmezni a kézbesítés megtörténtét.
- 4.4.5 A számla esedékességével, illetőleg a számla benyújtásának teljesítettségével kapcsolatos jogvitákban, valamint a fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése tekintetében az MVM Démász Áramhálózati Kft. Elosztói üzletszabályzata (a továbbiakban: Üzletszabályzat) 12.11 pontja és a polgári jog szabályai az irányadóak.
- 4.4.6 A fizetési kötelezettségekkel kapcsolatos számlákra vonatkozó kifogásokat a számla igazolt kézhezvételétől számított 4 munkanapon belül kell a MVM Démász Áramhálózati Kft.-vel közölni. A kifogás bejelentésének a számla kiegyenlítésére halasztó hatálya nincs, ha a számla összege az előző év azonos időszakára vetített díj 150 %-át nem haladja meg.
- 4.4.6.1 Ha a rendszerhasználót visszatérítés illeti meg, MVM Démász Áramhálózati Kft., illetve megbízottja ezt az értesítés közlésétől számított 8 napon belül köteles a rendszerhasználó részére készpénzben kifizetni vagy visszautalni.
- 4.4.6.2 Ha a téves vagy elmaradt elszámolás miatt az MVM Démász Áramhálózati Kft.-t, illetve megbízottját díj vagy díjkülönbözet illeti meg, a rendszerhasználó azt a téves vagy elmaradt számlázás időtartamával azonos időn belül egyenlő részletekben jogosult kiegyenlíteni.

5 A szerződés módosítása, megszűnése

- 5.1 Jelen szerződést Felek írásban, közös megegyezéssel bármikor módosíthatják. A szerződés módosítására a szerződéskötés szabályai értelemszerűen irányadók.
- 5.2 Az Üzletszabályzatban meghatározott „általános szerződési feltételek a hálózati csatlakozási szerződéshez” megváltozása esetében, a változásról szóló értesítőben meghatározott időpontban a hálózati csatlakozási szerződés is módosul.
- 5.3 Amennyiben Rendszerhasználó az adott csatlakozási ponton a rendelkezésére álló teljesítményének egy részét 12 hónapon keresztül nem veszi igénybe,
- ezt követően az MVM Démász Áramhálózati Kft. írásban kezdeményezheti a rendszerhasználó rendelkezésre álló teljesítményének csökkentését, és
 - ha ezt a rendszerhasználó a kezdeményezés kézhezvételétől számított 15 napon belül nem kifogásolja, továbbá
 - a rendszerhasználónak a hálózati engedéllyessel szemben nincs lejárt esedékességű díjfizetési kötelezettsége,
 - akkor az MVM Démász Áramhálózati Kft. a rendelkezésre álló teljesítmény csökkenésének ellenértékéért a számára az adott csatlakozási ponthoz tartozóan korábban – de 10 évnél nem régebben – megfizetett csatlakozási díj (kis- és középfeszültségű vételezésre történt csatlakozás esetén csak az alapdíj) nominális összegének a teljesítménycsökkenés mértékének megfelelő részét megfizeti (visszafizeti) a rendszerhasználónak.
- 5.4 Jelen szerződés megszűnik, ha az MVM Démász Áramhálózati Kft. villamos energia elosztói működési engedélyét a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal visszavonja, vagy az lejár, és nem hosszabbítja meg.
- 5.5 Amennyiben a hálózati csatlakozási szerződésben MVM Démász Áramhálózati Kft. új, vagy többlet teljesítmény igény műszaki feltételeinek megteremtését vállalta, ennek teljesítéséig a rendszerhasználó jogosult a szerződéstől elállni. A hálózati csatlakozási szerződés az elállás írásbeli bejelentésétől számított 15. napon szűnik meg. Ettől az időtől MVM Démász Áramhálózati Kft. eltekinthet. Elállása esetén rendszerhasználó köteles megtéríteni MVM Démász Áramhálózati Kft. kárát és a megszüntetés költségeit, így különösen az eredeti állapot helyreállításának költségeit.
- 5.6 A hálózati csatlakozási szerződést a rendszerhasználó 30 napos felmondási idővel bármikor írásban felmondhatja, kivéve, ha az 5.5 pont szerinti elállásra jogosult. MVM Démász Áramhálózati Kft. a felmondási időtől eltekinthet. Amennyiben a felmondás más rendszerhasználó hálózati hozzáférést korlátozza, megszünteti, az MVM Démász Áramhálózati Kft.-vel közösen leválási tervet kell készíteni. A leválás pénzügyi és műszaki feltételeit az Üzemi Szabályzat tartalmazza.
- 5.7 Megszűnés esetén a már teljesített szolgáltatás ellenértékét, valamint a szolgáltatással, vagy annak megszüntetésével kapcsolatban felmerült egyéb díjakat, költségeket Rendszerhasználó az MVM Démász Áramhálózati Kft. által előírt határidőig köteles kiegyenlíteni.
- 5.8 A hálózati csatlakozási szerződés megszűnésével egyidőben Rendszerhasználó villamos energia adás-vételi vagy hálózathasználati szerződése is megszűnik.
- 5.9 A hálózati csatlakozási szerződés megszűnésével megszűnik Rendszerhasználó jogosultsága a csatlakozási ponton rendelkezésre álló teljesítményre.

6 Szerződésszegés és jogkövetkezményei

- 6.1 Szerződésszegés az MVM Démász Áramhálózati Kft. részéről
- 6.1.1 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. szerződésszegést követ el, ha az elosztóhálózat rendelkezésre állását számára felróható ok miatt nem biztosítja a jelen szerződés szerint.
- 6.1.2 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. szerződésszegése esetén köteles kötbért fizetnie, melynek alapja a megfizetett csatlakozási díj, mértéke 0,1% naponta, de összesen legfeljebb 20%.

- 6.2 Szerződésszegés Rendszerhasználó részéről
- 6.2.1 Rendszerhasználó szerződésszegést követ el, ha jelen szerződésben rögzített díjat késedelmesen fizeti. Rendszerhasználó szerződésszegése esetén köteles a mindenkori Ptk. szerinti késedelmi kamatot megfizetni.
- 6.3 Kártérítés, kárfelszámítás
- 6.3.1 Felek a szerződésszegéssel okozott igazolt kárt kötelesek a másik félnek megtéríteni.
- 6.3.2 Felek kártérítési felelőssége felróhatóság esetén áll fenn, azaz mentesül az a szerződésszegő Fél a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a késedelem elkerülése, illetve a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt. Nem kell a szerződésszegő Félnek megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a másik Fél a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.
- 6.3.3 Ugyancsak mentesülnek a Felek, amennyiben a kár az egyik félnek sem felróható külső elháríthatatlan ok, erőhatalom (vis maior) következtében merült fel, és amelynek károsító hatása emberi erővel objektíve nem hárítható el (pl.: természeti katasztrófák, vagy emberi cselekmény: háború, terrorcselekmény).
- 6.4 A Szerződésszegés esetére szóló biztosítékok
- 6.4.1 Rendszerhasználó, illetve Fizető késedelmes elosztói teljesítménydíj fizetése esetén a késedelembe eséstől számított 15 napon belül az MVM Démász Áramhálózati Kft. felszólítást küld a díj megfizetésére, valamint követelheti Rendszerhasználó legfeljebb 3 havi elosztói teljesítménydíjának megfelelő biztosíték (jelzálog, bankgarancia, fizetési előleg stb.) nyújtását.
- 6.4.2 Amennyiben új vagy többleteljesítmény kiszolgálásáért rendeletek szerinti díjak, vagy szerződés szerinti előleg megfizetésével Rendszerhasználó, illetve Fizető késedelembe esik, a késedelembe eséstől számított 15 napon belül az MVM Démász Áramhálózati Kft. felszólítást küld a díj megfizetésére, valamint biztosítékot követelhet. Amennyiben Rendszerhasználó, Fizető késedelem esetén az MVM Démász Áramhálózati Kft. felszólítására nem nyújt megfelelő biztosítékot, a hálózati csatlakozási szerződés megszűnik. Megfelelő biztosítéknak minősül különösen az új vagy többleteljesítmény kiszolgálásáért fizetendő rendeletek szerinti díj összegével megegyező
- óvadék
 - feltétlen, visszavonhatatlan bankgarancia,
 - MVM Démász Áramhálózati Kft. által elfogadott kezes által vállalt készfizető kezesség.
- 7 Vitás kérdések rendezése**
- 7.1 Rendszerhasználó, amennyiben jelen szerződés teljesítésével kapcsolatos kérelmére, bejelentésére, észrevételére az MVM Démász Áramhálózati Kft. az előírt határidőn belül nem ad választ, azt nem intézi el, vagy a válasszal, intézkedéssel Rendszerhasználó nem ért egyet, panasszal fordulhat az MVM Démász Áramhálózati Kft.-hez.
- 7.2 A panaszbejelentések, illetve a közérdekű bejelentések kivizsgálására és az írásban történő válaszadásra a határidő általában a tudomásszerzéstől számított legfeljebb 30 nap, kivéve, ha jogszabály ennél rövidebb határidőt állapít meg.
- 7.3 Amennyiben Rendszerhasználó a panaszbejelentésre kapott válasszal, illetve intézkedéssel nem ért egyet, úgy – a panaszlehetőség kimerítése után – a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivataltól, vagy a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságtól kérheti sérelmének orvoslását.
- 8 Egyéb rendelkezések**
- 8.1 Felek rögzítik, hogy a vis maior idejével a szerződés teljesítésének határideje automatikusan meghosszabbodik.
- 8.2 Az MVM Démász Áramhálózati Kft. a Szolgáltatással, illetve hálózatának üzemeltetésével kapcsolatban tudomására jutott rendszerhasználói adatokat, a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) szóló, 2016. április 27- i, 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Általános Adatvédelmi Rendelet), az információs önrendelkezési jogról, az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.), a VET. valamint az Üzletszabályzat 3. fejezetének előírásai szerint, átlátható, előzetes, a NAIH ajánlásának megfelelő tájékoztatási kötelezettségének az elosztó honlapján és ügyfélszolgálati irodáiban elérhető, a csatlakozási és hálózat-használati szerződés teljesítésével kapcsolatos adatkezelésre vonatkozó Általános Adatkezelési Tájékoztatóban tesz eleget.
- b) a telefonos hangfelvétellel összefüggésben az általa kezelt személyes adatokkal kapcsolatos, az Általános Adatvédelmi Rendelet és az Infotv. szerinti átlátható, előzetes, a NAIH ajánlásának megfelelő tájékoztatási kötelezettségének a honlapján és az ügyfélszolgálati irodáiban elérhető, a telefonos hangfelvétellel kapcsolatos adatkezelésre vonatkozó Hangfelvétel Rögzítésére Vonatkozó Adatkezelési Tájékoztatóban tesz eleget..
- 8.3 Amennyiben jelen szerződés egyes rendelkezései érvénytelenné válnak, ez nem érinti a szerződés egyéb rendelkezéseinek érvényességét. Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy szükség esetén az érvénytelenné vált rendelkezéseket a vonatkozó előírásoknak megfelelően módosítják.
- 9 Záró rendelkezések**
- 9.1 Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Ptk., a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv. (VET), a VET egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet, valamint a Kertrendelet, a CSD rendelet, és CSD díjhatározat előírásai, az Ellátási Szabályzatok és az Üzletszabályzatban foglaltak az irányadóak.